

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappen

s 2

Hva skjer

s 3

Årsmøte 2013

s 4

Styrets medlemmer

s 5

Grorudveien 3 og 5

s 6

Furuset vel 100 år

s 8

Klengenavn på grorud

s 9

Årbok 2012

s 10

**Sterke kvinnenavn
på Stovner**

s 11

GRORUDDALEN HISTORIELAG

Stiftet

1981

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:
Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:
Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1-3

Kontortid:
Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924

AkersDølen redaksjon:
Kristian Skaane
Sigrun Opheim
Arvid A. Larsen

Styret:
Leder og ansv.red.:
Jan Arne Tangerud
Nestleder: May Grimdalen
Kasserer: Arvid A. Larsen
Sekretær: Sigrun Opheim
Styremedlemmer:
Guri E. Bramness
Anne Finhammer
Per Furuseth
Kristian Skaane
Varamedlemmer:
Gro Hoddevik
Berit Haugen
Produksjon:
Gjerholm Design

GRORUDDALEN HISTORIELAG

Fra Stabburstrappen

De viktige Ildsjelene våre.

Vi er i gang med et nytt lokalhistorisk år. Da er det på tide med et tilbakeblikk og samtidig se framover.

Det var en stor glede å være med på åpningen av Steinhoggermuseet i Grorudveien 3 på Grorud. Her har det vært en komité som har drevet arbeidet framover. Komitéen har bl. a. bestått av Bjørn H. Syversen, leder, og to fra styret i Groruddalen Historielag, Guri Bramness og Anne Finhammer. Arbeidet startet i 2010, og nå er utstillingen ferdig. Jeg må spesielt fremheve Bjørn H. Syversens systematiske og samvittighetsfulle arbeid. Nå er museumskomitéen i gang med å organisere åpningstider slik at allmennheten kan få glede av utstillingen.

Bjørn H. Syversen skulle være kjent fra tidligere. Han var leder i 10 år for stiftelsen Gamle Rommen skole. Han har vært leder av Groruddalen Historielag i syv år og øst av de uttømmelige lokalhistoriske kildene som finnes rundt omkring i Groruddalen. Mange av Akers Avis sine lesere har hatt stor glede av hans lokalhistoriske artikler på fredager.

Det finnes ikke noe som tilsvare idrettsgalla for lokalhistorikere. Her ville Bjørn H. Syversen vært en selvsagt kandidat. Stikkordet idrettsgalla får meg til å tenke på to andre ildsjeler som faktisk ble nominert til årets ildsjel. Det var brødrene Pettersen som i 40 år har holdt ved like Liastua og løypene rundt i Gjelleråsmarka. Slalåmbakken fra Liastua og ned mot Tokerud skole må stadig prepareres og holdes ved like. Dette har brødrene hatt ansvar for.

Jeg vil spesielt fremheve Tom Pettersen som også har hjulpet Groruddalen Historielag med historiske markeringer. Da det ble klart at det hadde vært en "enveiskjøring" i Oldtidsveien i Gjelleråsmarka, ønsket historielaget å lage en markering nederst og øverst der bjelletårnene sannsynligvis hadde stått. Etter å ha sittet i frisørstolen til Tom Pettersen, blitt klippet og drøftet prosjektet sa Tom at dette kunne han fikse. Og som sagt så gjort. Bjelletårnene står der ennå.

Jan Arne Tangerud
Leder

Forsidebilde: Statssekretær Henriette Westhrin og byråd Bård Folke Fredriksen ser på oppgaven sin og klør seg i hodet. De skal åpne Grorudveien 3 og 5 den 13. desember 2012 **Foto:** Bjørn H. Syversen.

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Tirsdag 26. februar 19:00	Stabburet, Nordtvet Gård	Årsmøte

Det tas forbehold om endringer i programmet!
Følg med på nettsiden www.grohi.no

“Lokalhistorie er spennende!”

GRASROTANDELEN ☒

I 2012 fikk vi inn kr 8 955,- Blir du med i år?

Ta med denne strekkoden til din nærmeste
tippekiosk for å støtte Historielaget

Har du husket å betale kontingenten?

ÅRSMØTE 2013

**Groruddalen Historielag avholder sitt årsmøte
Tirsdag 26. februar kl. 19:00 i Stabburet, Nordtvet Gård.**

Saksliste:

1. Åpning. Godkjenning av innkalling.
2. Valg av møteleder, referent og to personer til å underskrive protokollen.
3. Styrets beretning for året 2012.
4. Regnskap 2012.
5. Budsjett 2013.
6. Fastsetting av kontingenten for 2013.
7. Innkomne forslag.
8. Valg.

Enkel servering.

Etter årsmøtet vil Sturle Kojen holde et foredrag om Falkbergets tid på Grorud.

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må framsettes skriftlig og være styret i hende innen 12.02.2013.

Vel møtt!

Styret

Styret i Groruddalen Historielag

Her er noen av medlemmene i styret for 2012

Foto: Akers Avis Groruddalen

I 2012 har styret bestått av følgende personer:

Leder: Jan Arne Tangerud

Nestleder: May Grimdalen

Kasserer: Arvid A. Larsen

Sekretær: Sigrun Opheim

Styremedlem: Anne Finhammer

Styremedlem: Guri E. Bramness

Styremedlem: Kristian Skaane

Styremedlem: Per Furuseth

Varamedlem: Gro Hoddevik

Varamedlem: Berit Haugen

De nyoppussede kommunegårdene Grorudveien 3 og 5

Oppussingen fullført

Grorudveien 3 og 5 åpnet på Luciadagen 2012

13. desember 2012 hadde representanter fra Kulturetaten i Oslo kommune, Miljøverndepartementet, Groruddalssatsingen og bydel Grorud satt hverandre stevne for å markere og feire at de to kommunale bolighusene fra 1924 gjenoppstår i revitalisert fasong. På en av årets mørkeste dager ble lysene tent i Grorudveien 3 og 5.

Mens de spiste lussekattene som elever fra Grorud skole ønsket dem velkommen med, fikk de inviterte anledning til å ta inn-siden av husene i øyesyn. I nr. 5 skal det etableres en bydelskafé, mens nr. 3 kan framvise både steinhoggermuseum og

møtelokale. Der i gården er det dessuten et museumskjøkken anno 1924.

Det var flere hilsningstaler før selskapet tok for seg av fingermaten og Mozell fra høye glass. Deretter bar det ut i vinteren for å foreta den offisielle åpningen. Den var det statssekretær Henriette Westhrin og byråd Bård Folke Fredriksen som skulle gjennomføre i fellesskap.

Her var det ikke snakk om å klippe snor. Nei, som seg hør og bør i ei steinhoggerbygd måtte det kraftigere saker til. På den frosne bakken mellom husene var det

lagt en solid bit Grorudgranitt. Steinen var fagkyndig forhåndspreparert. Kiler og "blekk" var plassert i to hull midt på steinen, og statssekretæren og byråden fikk hver sin hammer av Kulturetatens direktør, Hilde Barstad med beskjed om å banke på kilene til steinen delte seg. Etter en litt famlende start fant de to ut at det lønte seg å banke etter tur, annen hver gang. Plutselig delte steinen seg, og de revitaliserte kommunegårdene kunne erklæres for åpnet.

I nr. 3 hadde Groruddalen Arbeiderkor tatt oppstilling, og ga til beste sitt spektakulære steinhoggertablå. Både korets opptreden og steinhoggermuseet, som dominerer interiøret i husets første etasje, vakte begeistring.

Steinhoggermuseet er kreert av en komité sammensatt av representanter fra Groruddalen Historielag, Grorud Samvirkende Forening og bydel Grorud. Den kreativt skapende kraft er det Kirsten Berrum som har stått for.

Sentralt i utstillingen står den gamle fanen til Stenhuggernes Fagforening Grorud fra 1890-årene. De øvrige gjenstandene som vises er redskaper gitt av gamle steinhoggere eller etterkommere.

I overgangen mellom ettermiddag og kveld var det lokalbefolkningens tur til å innta de nyoppussede lokalene. Det var fullstappet i nr. 3 og publikum fikk oppleve kunstnerisk underholdning av høy klasse. I tillegg til at arbeiderkoret gjentok sitt tablå, fikk vi også møte Hege Rimestad og Inge Torstensson. De to syngende multi-instrumentalistene ga til beste et program av ypperlig klasse for en imponert og begeistret tilhørerskare.

Statssekretær Henriette Westhrin og byråd Bård Folke Fredriksen klarte å dele steinen av Grorudgranitt.

Groruddalen Arbeiderkor har tatt oppstilling og synger for de fremmøtte.

Det var nok flere enn meg som umiddelbart forsto at dette lokalet vil kunne egne seg utmerket til ulike intimkonserter.

Grorud og Groruddalen har fått to flotte historiefortellende hus. Nå gjelder det å ta dem i bruk på en fornuftig måte, og fylle dem med innhold som kan tjene lokalbefolkningen.

Gratulerer!

Alle foto og artikkeltekst:
 Bjørn H. Syversen

Furuset vel 100 år

Her har vi to av jubilantene. Til venstre leder av Furuset vel Eva Rueslåtten, til høyre nestleder Vidar Noreng og i midten milesteinen.

Lørdag 17. november markerte Furuset vel sine 100 år. Furusetheimen var fylt til randen av gjester og innbudte, festkleddede mennesker. Groruddalen Historielag har samarbeidet med Furuset vel gjennom mange år, og vår kontaktperson har vært Vidar Noreng. Han har en utrolig samling av gamle fotografier og har skrevet flere artikler i Groruddalen Historielags årbøker.

Furuset vel har vært ekstra flinke til å ta vare på lokalhistorien. Det kan man se når man kommer inn på Furusetheimen. Her henger det gamle bilder på veggene, og i en nisje i veggen er det tatt vare på en milestein. Denne milesteinen har en spesiell historie. Den har opprinnelig stått på hjørnet der gamle Strømsveien tok av fra Strømsveien. Den var malt hvit for å synes i mørke. Der var det nøyaktig en mil

fra Stortorget i Kristiania til milesteinen. Vi har en tilsvarende milestein ved Grorud. Da man skulle bygge E-6, var det ingen som hadde sans for å ta vare på dette kulturminnet. Det ble slengt inn på låven på Øvre Furuset gård. Heldigvis fant Helge Aas denne metallplaten inne på låven og monterte den opp i sin egen hage. Til slutt havnet den inne på Furusetheimen der den står som en minneplate over tidligere tiders veihistorie.

Groruddalen Historielag er dypt takknemlig for at Furuset vel har tatt vare på lokalhistorien på en slik fin måte. Vi håper at vi kan samarbeide i mange år framover. Vi tar vare på bildene som vi har fått fra Furuset vel ved å legge dem inn i vårt rikholdige bildearkiv.

✚ Jan Arne Tangerud. **(Forts. neste side)**

Bløtkake med marsipanlokk før den ble fortært av gjestene. Motivet er Furusetheimen.

*Foto:
Jan Arne Tangerud.*

Klengenavn på Grorud

Det finnes en mengde klengenavn på Grorud.

Mange er morsomme, andre er rare og nærmest ubegripelige. Det er nok flere enn meg som lurer på hvorfor disse navnene oppsto.

Jeg er ikke opptatt av hvem personen som fikk navnet er, ja, egentlig vil jeg ikke vite det. Men jeg vil gjerne vite hva som ligger bak navnet.

Kan noen av Akersdødens lesere hjelpe til. En telefon første onsdag i måneden til stabburet eller en e-post er flott. Stopp meg gjerne på veien også.

Det vil bli satt opp en liste i Akersdølene framover.

Her kommer de 10 første:

- Harald Bamse
- Papegøya
- Røyskatten
- Ekorn
- Avskjæringen
- Sviskeprinsen
- Lommerusken
- Sprett i vassfat
- Tertitten
- Fille på Kjepp

Anne Finhammer

Husk å melde adresseforandring!

Bestill Årboka for 2012

GRORUDDALEN HISTORIELAG

ÅRBOOK 2012

Benytt anledningen til å gi en gave til deg selv eller andre.

Kun kr 150,-

Bestillingsskjema finner du på siste side.

Sterke kvinnenavn på Stovner

I forbindelse med at det er 100 år siden kvinner fikk allmenn stemmerett i Norge fremhever historielaget i 2013

Anna Pleym (født Iversen) vokste opp på Sagene i Oslo. 16 år gammel begynte hun første gang som veverse ved Nydalen fabrikk. Etter noen år der giftet hun seg og fikk tre barn. I 1898 satt hun igjen som enke med tre uforsørgete barn. Hun fortsatte da som veverse ved Hjula veveri.

Anna Pleym fikk tidlig interesse for det politiske og faglige arbeidet i arbeiderbevegelsen, og i 1906 var hun med på å stifte Hjula kvinnelige fagforening. Hun var selv formann der til 1910. Hun var også aktivt med i Arbeiderpartiets Kvindeforbund gjennom sitt medlemskap i Sagene arbeiderkvinneforening og som styremedlem i Kvindeforbundet.

Anna Pleym (1869-1957)

Fra 1908-16 satt hun også i Norsk arbeidsmannsforbunds forretningsutvalg, på samme tid som hun var med i styret for Kvindernes kontor som ble opprettet 11909. 11910 ble hun medlem av fabrikktilsynet. Hun skulle passe på at ikke barn ble satt ulovlig i arbeid og holde tilsyn med de hygieniske forholdene på fabrikkene rundt om i landet.

Fra 1913 til 1931 satt Anna Pleym som medlem i Oslo Bystyre, vekselvis som varakvinne og representant. Som bystyremedlem var det særlig saker som morstrygd, skole og daghjem som opptok henne. Hun var også med i fattigstyret. I Arbeidstilsynet var hun medlem i 36 år - inntil 1936. Etter 25 års arbeidsinnsats der fikk hun borgerdådsmedaljen.

Hun var også æresmedlem av Torshov Arbeidersamfunn og mottok som 70-åring kongens fortjenestemedalje i gull.

Anna Pleyms vei, opprettet i 1968 - Blindvei fra Margrethe Parns vei.

 Roy Normann

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bestillings skjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.

Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

Disse prisene har vi på våre årbøker:

Årbok 2012 kr 150,- / årbok 2011 til 1989: 120,- pr bok / årbok 1985 og 1987: 100,- pr bok

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

☐ Årbok 1985	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2009
☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1996	☐ Årbok 2003	☐ Årbok 2010
☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1997 (utsolgt)	☐ Årbok 2004	☐ Årbok 2011
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 2005	☐ Årbok 2012
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1999	☐ Årbok 2006	
☐ Årbok 1993	☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2007	
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2008	

Jeg ønsker:

- Å bli medlem - kontingent kun kr 100,- per år
- Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- "Vandring på Grorud" 2. utgave kr 100,-
- Groruddalen Kulturminneatlas kr 75,-
- En tysklandsfange forteller kr 100,-

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

(Sted/dato)

(Underskrift)